

*Naujosios (Z) kartos
vaikai*

Sociologija. Kartų teorijos

1955-1965

Kūdikių bumo II karta

1966-1976

X karta

1977-1994

Y karta

1995-2012

Z karta

Šiuo metu mūsų visuomenėje susiformavę gyvena 4 kartos. Kiekviena karta unikali. „Susikalbėti“ skirtingų kartų atstovams vertybiniu lygmeniu nėra paprasta: jie turi skirtingas vertybes ir pomėgius, skirtingai mąsto, skirtingai perka ir valgo, skirtingai rengiasi, skirtingai mokosi. Iškeldami kiekvienos kartos privalumus ir jais pasinaudodami, galime susikalbėti.

Kartų skirtumai

<i>KARTA</i>	<i>GIMIMO LAIKOTARPIS</i>	<i>POŽIŪRIS Į DARBĄ</i>
<i>Kūdikių bumo II</i>	<i>1955-1965</i>	<i>Pirma – darbas, po to – asmeninis gyvenimas</i>
<i>X karta</i>	<i>1966-1976</i>	<i>Pirma – asmeninis gyvenimas, po to – darbas</i>
<i>Y karta</i>	<i>1977-1994</i>	<i>Svarbiausia – gyvenimo būdas, o darbas turi padėti jį susikurti</i>
<i>Z karta</i>	<i>1995-2023</i>	<i>Svarbiausia – gyvenimo būdas</i>

1. Kūdikių bumo II karta gimę nuo 1955-1965 m.

Šios kartos moto: Mes išsikovojojome. Jie laukia apdovanojimų už nuopelnus, ne būtinai materialia išraiška. Tai optimistai, kantriai dirba siekdami rezultato. Jiems būdinga komandinė dvasia. Jie jaučia prierašumą vienai darbo vietai, nes mano, jog gali dirbti tik čia ir tik tokį darbą. Jiems svarbi sveikata, finansinis saugumas, vaikų sėkmė bei aplinkinių pripažinimas. Tai karta, kuri priekaištauja, kad vaikai blogėja, kad elgiasi ne taip kaip norėtų šios kartos žmonės, kad šiandienos vaikai turi prastų įpročių.

2. X (klajoklių, nežinomoji, maištingoji) karta (gimusieji 1966-1976 m.).

Tai labai savarankiški, veržlūs, jiems svarbi prasminga karjera. Jie nebijo keisti darbo vietas ir pasiryžę mokytis visą gyvenimą. Jie nemėgsta minios, nepakenčia formalių dalykų. Jiems būdingas nestandartinis kūrybiškas mąstymas. Jie labai vertina laiką, ypač savo. Jiems svarbus geras išsilavinimas, prasmingas darbas, meilė, šlovė bei valdžia. Jie pasirengę priimti iššūkius ir nori permainų, pasitiki savimi ir savo jėgomis, orientuojasi į modernizmą.

3. Y karta (juos dar vadina socialinių tinklų, tūkstantmečio, profesionalių miestiečių karta gimusieji 1977-1994 m.)

Tai karta, kuri nori būti jauna visą laiką. Ši karta turi daug galimybių augti ir turtėti. Apdovanojimo tikisi vos atlikę darbą. Bendrauja virtualioje erdvėje, o gyvenime gali būti drovūs, santūrūs ir užsisklendę. Jiems labai svarbus jų įvaizdis. Jie dievina prekinius ženklus. Reklamą laiko ypač svarbiu informacijos šaltiniu. Gyvendami ne pakankamai įdomų gyvenimą, jie patiria stresą. Nori būti gražūs, turtingi ir žinomi. Šios kartos atstovai atviri naujienoms, domisi pasauliu ir mėgsta atrasti. Nori kontroliuoti kitus, bet ne būti kontroliuojami kitų. Aktyviai naudoja modernias technologijas. Šios kartos žmonės sieks mokymosi galimybių užsienio valstybėse. Ši karta bet kokia kaina siekia aukščiausios gyvenimo kokybės. Moka bendrauti užsienio kalbomis.

4. Z karta („Google" karta; gimusieji nuo 1995 m. ir gimsiantys iki 2023 m.).

Zero - nulinė karta, nuo jų prasideda nauja epocha ir naujas tūkstantmetis. Kiti sako - google karta, kurie amžinai „goglines" ir ieškos virtualioje erdvėje visko ko jiems reikės. Z karta gimsta visuotinio pertekliaus metu. Jie pirmieji gimę pilnai kompiuterizuotame pasaulyje.

Z karta nepakančia prievartos ar pamokslavimo. Jie yra imlūs, judrūs, nuovokūs, smalsūs, atviri ir greiti. Jiems sunkiau sekasi susikoncentruoti. Dažnai netelpa į jokių standartus ir nusistovėjusias normas. Kiekvienas vertina save kaip unikalų. Nori, kad suaugusieji bendrautų, kaip su lygiais. Gimę pertekliaus laikais. Visko yra tiek daug, kad svarbiausias dalykas jiems - pasirinkti. Puikios orientacijos, greitai suvokia dalyko esmę. Su Z karta galima susitarti tik konstruktyviai kalbant. Sunkiai suvokia draudimus, norėtų, kad nebūtų jokių apribojimų. Nemėgsta, kai pernelyg griežtai nurodinėja. Yra individualistai.

Mums susikalbėti gali padėti kartų teorijos išmanymas. Ir, žinoma, tolerancija bei mokymasis vienos kartos iš kitos pasinaudojant kiekvienos kartos privalumais.

Kai išmokstame būti tolerantiški kiekvienos kartos mąstymo būdai, elgsenos modeliams, jų pasirinktai madai, šokiui, muzikai, žaislams, kai išmokstame juos gerbti, o ne kritikuojam, susikalbėjimas yra garantuotas.

SVARBIAUSIAS DALYKAS, KAD ŠIOS KARTOS NORĖTŲ PAŽINTI VIENĄ KITĄ.

KO TIKĒTIS IŠ (Z) KARTOS?

*Dienos, kai informacijos ieškodavome
bibliotekų knygose, o patikimos žinios
būdavo gaunamos tik iš televizijos diktorių
lūpų, seniai praėjo. Specialistai įvardina
augančią Z kartą, kuri yra vos keletą metų
jaunesnė už Y kartą, bet gerokai skiriasi
įpročiais. Taigi, kokie jie – **Z vaikai?***

Gyvenimas „online“

Z karta – pirmoji skaitmeninė karta, nė dienos neįsivaizduojanti be technologijų naudojimo. Būtent technologinė pažanga skatina kartas skirstyti penkmečiais, o ne trisdešimties metų etapais, kaip būdavo anksčiau. Z karta išsiskiria tuo, kad inovatyvias technologijas naudoja nuolatos ir tai keičia jų socialinius įgūdžius.

Z karta – interneto karta

Šie žmonės daugelį užduočių daro vienu metu ir sugeba išskaidyti savo dėmesį. 2013-ųjų pabaigoje tyrimų agentūros atlikto Z kartos įpročių tyrimo duomenimis, net 84 procentai jaunosios kartos atstovų naudojami išmaniuoju telefonu ir tuo pačiu metu žiūri mėgstamą televizijos laidą. Pastebima, kad Z karta dažnai bendrauja keliuose socialiniuose tinkluose, pavyzdžiui, žiūri Yuotube klipą, o įspūdžiais dalinasi Facebook žinutėmis. Išmanusis telefonas tampa labiausiai naudojamu jaunų žmonių įrenginiu, atstojančiu radiją, televizorių ir kompiuterį.

Google šiems žmonėms yra svarbiausias informacijos šaltinis, kuriame tikimasi rasti viską. Jeigu sąvokos, pavadinimo ar įmonės neįmanoma rasti Google paieškos sistemoje – reiškia tai neegzistuoja. Pastebima tendencija, kad galutinį sprendimą, pirkti prekę ar ne, žmonės priima perskaitę komentarus ir atsiliepimų skiltis.

Naujausi tyrimai rodo, jog Z karta išsiskiria tuo, kad renkasi bendravimą nuotraukomis, vaizdais bei trumpomis koncentruotomis žinutėmis. Galbūt dėl to, kad praėjus kelioms paroms žmonės atsimena 65% matytų vaizdų, net 95% peržiūrėtų vaizdo įrašų ir tik 10% perskaityto teksto.

Jauni, bet atsakingi

Z karta ne tik dalinasi informacija, bet ir noriai kuria. Svarbiausia - nebūti pasyviais gavėjais. Interneto turinio kūrimas jaunosios kartos atstovams yra pramoga ir būdas jaustis geriau, įrodyti savo vertę, taip pat daugiau sužinoti ir išmokti.

Tyrėjai pastebi, kad Z karta yra mažiau revoliucinga, ji labiau gerbia autoritetus ir taisykles. Tačiau tai nereiškia, kad ši karta nekritikuoja nusistovėjusių normų ir tradicijų. Pastebimas jų itin didelis atvirumas naujoms idėjoms, pagarbumas ir tolerancija bei noras spręsti problemas. Tai interneto ir socialinių tinklų pasekmė.

*Kiekviena karta verta pagarbos bei
susižavėjimo. Mes visi turime vertybių
ir tikslų atspindinčių savą laikmetį.
Tik pažinę vieni kitus tapsime
geresni. Ir visi galime būti laimingi.*

*Stenkimės vieni kitus pažinti ir
suprasti!*

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

Naudota literatūra:

Hara Estroff Marano: Z karta (A Nation of Wimps, 2008)

<http://www.gyvenimoguru.lt/straipsniai/kartu-polilogas-kaip-ugdyti-siuolaikines-kartas/>